

Briselē, 2025. gada 9. decembrī
(OR. en)

16638/25

JAI 1887
COPEN 414
DROIPEN 163
CATS 82
FREMP 385

DARBA REZULTĀTI

Sūtītājs:	Padomes Ģenerālsēkretariāts
Saņēmējs:	delegācijas
lepr. dok. Nr.:	14959/25 + COR 1
Temats:	Projekts – Padomes secinājumi par ES materiālo krimināltiesību paraugnoteikumiem

Padome (Tieslietas un iekšlietas) 2025. gada 8. un 9. decembra sanāksmē apstiprināja Padomes secinājumu kopumu par ES materiālo krimināltiesību paraugnoteikumiem. Padomes apstiprinātais teksts ir izklāstīts pielikumā.

Padomes secinājumi par ES materiālo krimināltiesību paraugnoteikumiem

Padome atgādina savus 2002. gada secinājumus “par izmantojamo pieeju attiecībā uz sodu tuvināšanu”¹, 2009. gada secinājumus “par paraugnoteikumiem, lai risinātu Padomes sarunas par krimināltiesībām”², un 2024. gada secinājumus “ES krimināltiesību nākotne: ieteikumi turpmākai virzībai”³, un atkārtoti uzsver, ka minētie secinājumi atspoguļo Padomes nostāju šajā jautājumā.

Padome jo īpaši uzsver, cik svarīgs ir 3. punkts tās 2002. gada secinājumos un 1.–10. punkts tās 2009. gada secinājumos. Tā atkārtoti uzsver, ka ir jānodrošina saskaņotība un konsekvence ar ES *acquis* attiecībā uz dažādos ES tiesību aktos materiālo krimināltiesību jomā pastāvīgi izmantotiem noteikumiem, lai atvieglotu ES noteikumu īstenošanu valsts tiesību aktos un to interpretāciju, vienlaikus saglabājot nepieciešamo elastību. Šajā sakarā tiek uzsvērta pamatnostādņu un paraugnoteikumu nozīme likumdošanas sarunu veicināšanā.

Padome atgādina, ka 2009. gada secinājumos tika apstiprināts paraugnoteikumu kopums, kas izklāstīts secinājumu II pielikumā un kam “*būtu jāsniedz turpmākās norādes Padomes darbā ar likumdošanas ierosmēm, kuras varētu ietvert krimināltiesību normas*”.

Padome atzīmē, ka 2024. gadā tā sāka procesu, lai modernizētu un vajadzības gadījumā paplašinātu paraugnoteikumu darbības jomu, ņemot vērā daudzus ES tiesību aktus krimināltiesību jomā, kas pieņemti kopš Lisabonas līguma stāšanās spēkā 2009. gadā. Šā procesa rezultātā tika izstrādāts atjaunināts paraugnoteikumu kopums, kas tika izklāstīts prezidentvalsts Ungārijas 2024. gada decembra ziņojumā. Tādējādi tika uzsvērts, ka turpmākajos materiālo krimināltiesību leģislatīvajos aktos “*pēc iespējas būtu jāievēro pieeja, kas izklāstīta šajos saskaņotajos paraugnoteikumos*”.

¹ 9141/02.

² 16542/1/09 REV2.

³ 10984/24.

Ņemot to vērā, Padome uzskata, ka ir lietderīgi apstiprināt turpmākos atjauninātos paraugnoteikumus. Tā uzsver, ka paraugnoteikumiem nevajadzētu būt saistošiem likumdevējiem, bet tie ir rīkkopa, no kuras likumdevēji var izvēlēties noteikumus, kurus tie uzskata par nepieciešamiem iekļaut leģislatīvajā aktā un kuri virzīs Padomes darbu pie jebkura turpmāka priekšlikuma par ES tiesību aktu materiālo krimināltiesību jomā. To mērķis ir identificēt attiecīgo noteikumu standarta saskaņotu formulējumu, lai nodrošinātu konsekvenci, saskaņotību un efektivitāti visos leģislatīvajos aktos. Tie nekādā veidā neietekmē Komisijas vai likumdevēju prerogatīvas saskaņā ar Līgumiem un neparedz Padomes nostāju par konkrēta noteikuma iespējamu iekļaušanu konkrētā leģislatīvajā aktā, pamatojoties uz šiem Padomes secinājumiem. Iekavās un kursīvā ir norādīti noteikumi, kuriem (pēc Padomes domām) būtu vajadzīgs īpaši stingrs pamatojums (ņemot vērā konkrētos apstākļus), lai tos iekļautu konkrētā leģislatīvajā aktā. Attiecīgajās sarunās būtu jāapsver arī nepieciešamība iekļaut jebkādus papildu noteikumus vai elementus.

Padome aicina Eiropas Parlamentu un Komisiju ņemt vērā paraugnoteikumus un turpināt iesaistīties strukturētā iestāžu dialogā ar mērķi noteikt kopīgus paraugnoteikumus.

ES KRIMINĀLTIESĪBU PARAUGNOTEIKUMI

A. NOZIEDZĪGI NODARĪJUMI

Dalībvalstis nodrošina, ka turpmāk minētā rīcība ir uzskatāma par noziedzīgu nodarījumu, ja tā ir izdarīta ar nodomu.

B. UZKŪDĪŠANA, ATBALSTĪŠANA, LĪDZDALĪBA UN MĒGINĀJUMS

1. Dalībvalstis nodrošina, ka uzkūdišana izdarīt tīšu noziedzīgu nodarījumu, uz kuru attiecas [... pants(-i)], tā izdarīšanas atbalstīšana un līdzdalība tajā ir sodāma kā noziedzīgs nodarījums.
2. Dalībvalstis nodrošina, ka mēģinājums izdarīt kādu no tīšiem noziedzīgiem nodarījumiem, uz kuriem attiecas [... pants(-i)], ir sodāms kā noziedzīgs nodarījums.

C. SODI FIZISKĀM PERSONĀM

1. Dalībvalstis nodrošina, ka gadījumos, kad fiziska persona izdara nodarījumu, uz kuru attiecas [... pants(-i)], par šo noziedzīgo nodarījumu piemēro iedarbīgus, samērīgus un atturošus kriminālsodus.
2. Dalībvalstis nodrošina, ka par tādu noziedzīgu nodarījumu izdarīšanu, uz kuriem attiecas [... pants(-i)], piemērojama maksimālais sods ir brīvības atņemšana uz vismaz [vienu/diviem/pieciem/desmit] gadiem;
- [3. *Dalībvalstis nodrošina, ka fiziskām personām, kuras ir izdarījušas noziedzīgus nodarījumus, uz kuriem attiecas [... pants(-i)], var piemērot citus krimināltiesiskus vai nekrimināltiesiskus sodus vai pasākumus, kas var ietvert šādus elementus:*

a) *pienākums:*

i) ; vai

ii) ...;

- b) *naudas sodi, kuru apmērs ir samērīgs ar rīcības smagumu;*
- c) *izslēgšana no piekļuves publiskajam finansējumam, tostarp iepirkuma procedūrām, dotācijām, koncesijām un licencēm;*
- d) *aizliegums juridiskā personā ieņemt tāda paša veida vadošu amatu, kāds tika izmantots noziedzīga nodarījuma izdarīšanā;*
- e) *atļauju atsaukšana attiecībā uz tādu darbību veikšanu, kuru rezultātā izdarīts attiecīgais noziedzīgais nodarījums.]*

D. ATBILDĪBU PASTIPRINOŠI [UN ATBILDĪBU MĪKSTINOŠĪ] APSTĀKĻI

1. Atbildību pastiprinoši apstākļi ⁴

Ciktāl turpmāk minētie apstākļi nav daļa no tādu noziedzīgu nodarījumu sastāva elementiem, uz kuriem attiecas [... pants(-i)], dalībvalstis nodrošina, ka attiecībā uz noziedzīgajiem nodarījumiem, uz kuriem attiecas [attiecīgais(-ie) ... pants(-i)], par atbildību pastiprinošiem apstākļiem saskaņā ar valsts tiesību aktiem var uzskatīt vienu vai vairākus šādus apstākļus:

a)....;

b)....

⁴ Šajos paraugnoteikumos ietilpst arī šāds paraugapsvērums: “Dalībvalstīm būtu jānodrošina, ka vismaz viens no šajā direktīvā paredzētajiem atbildību pastiprinošajiem [*un mīkstinošajiem apstākļiem*] tiek paredzēts kā iespējams atbildību pastiprinošs [*vai mīkstinošs*] apstākļis saskaņā ar to tiesību sistēmā piemērojamiem noteikumiem.”

[2. *Atbildību mīkstinoši apstākļi*

Dalībvalstis nodrošina, ka attiecībā uz noziedzīgajiem nodarījumiem, uz kuriem attiecas [attiecīgais(-ie) ... pants(-i)], par atbildību mīkstinošu apstākli saskaņā ar valsts tiesību aktiem var uzskatīt vienu vai vairākus šādus apstākļus:

a) ...;

b) ...]

E. JURIDISKU PERSONU ATBILDĪBA

1. Dalībvalstis nodrošina, ka juridiskas personas var saukt pie atbildības par noziedzīgiem nodarījumiem, uz kuriem attiecas [... pants(-i)], ja noziedzīgus nodarījumus minēto juridisko personu labā ir izdarījusi fiziska persona, kura ieņem vadošu amatu minētajā juridiskajā personā un kura rīkojas individuāli vai kā dalībniece minētās juridiskās personas struktūrā, pamatojoties uz jebkuru no turpmāk minētajiem apstākļiem (“vadoša persona”):

a) pilnvaras pārstāvēt juridisko personu;

b) tiesības pieņemt lēmumus attiecīgās juridiskās personas vārdā; vai

c) pilnvaras īstenot kontroli juridiskajā personā.

[2. *Dalībvalstis nodrošina, ka juridiskas personas var saukt pie atbildības par noziedzīgiem nodarījumiem, uz kuriem attiecas [... pants(-i)], ja vadošas personas īstenotas uzraudzības vai kontroles trūkuma dēļ ir kļuvis iespējams tas, ka fiziska persona, kas ir tās pakļautībā, minētās juridiskās personas labā izdara noziedzīgu nodarījumu, uz kuru attiecas [... pants(-i)].]*

3. Juridisko personu atbildība saskaņā ar šā panta 1.[vai 2.] punktu neizslēdz kriminālprocesu pret fiziskām personām, kas izdara noziedzīgos nodarījumus, uz kuriem attiecas [... pants(-i)], kūda uz tiem vai ir to līdzdalībnieces.

F. SODI JURIDISKĀM PERSONĀM

1. Dalībvalstis nodrošina, ka gadījumos, kad juridisku personu sauc pie atbildības, ievērojot [... pantu], par šo noziedzīgo nodarījumu piemēro iedarbīgus, samērīgus un atturošus krimināltiesiskus vai nekrimināltiesiskus sodus vai pasākumus.
2. Iedarbīgi, samērīgi un atturoši krimināltiesiski vai nekrimināltiesiski sodi vai pasākumi ietver krimināltiesiskus vai nekrimināltiesiskus naudas sodus un var ietvert citus krimināltiesiskus vai nekrimināltiesiskus sodus vai pasākumus, piemēram:
 - a) tiesību saņemt atbalstu vai priekšrocības no valsts atņemšanu;
 - b) izslēgšanu no piekļuves publiskajam finansējumam, tostarp iepirkuma procedūrām, dotācijām un koncesijām;
 - c) aizliegumu veikt uzņēmējdarbību;
 - d) atļauju atsaukšanu attiecībā uz tādu darbību veikšanu, kuru rezultātā izdarīts nodarījums;
 - e) pakļaušanu tiesas uzraudzībai;
 - f) likvidāciju ar tiesas lēmumu;
 - g) noziedzīgā nodarījuma izdarīšanai izmantoto iedibinājumu slēgšanu;
 - h) ja tas ir sabiedrības interesēs, visa vai daļēja tāda tiesas nolēmuma publicēšanu, kas attiecas uz izdarīto noziedzīgo nodarījumu un piemērotajiem sodiem vai pasākumiem, neskarot noteikumus par privātumu un personas datu aizsardzību.

[3. Dalībvalstis nodrošina, ka gadījumos, kad juridisku personu sauc pie atbildības, ievērojot E panta 1. punktu, par noziedzīgiem nodarījumiem, uz kuriem attiecas [... pants(-i)], piemēro krimināltiesiskus vai nekrimināltiesiskus sodus. Tādu naudas sodu apmērs ir samērīgs ar attiecīgās juridiskās personas rīcības smagumu un individuālajiem, finansiālajiem un citiem apstākļiem. Dalībvalstis nodrošina, ka šādu naudas sodu maksimālais līmenis:

a) par noziedzīgiem nodarījumiem, uz kuriem attiecas [... pants(-i)]:

i) nav mazāks par [5 %] no juridiskās personas kopējā globālā apgrozījuma finanšu gadā pirms nodarījuma izdarīšanas gada vai finanšu gadā pirms lēmuma par naudas soda uzlikšanu; vai arī

ii) nav mazāks par summu, kas atbilst [maksimāli 40 000 000] EUR;

b) par noziedzīgiem nodarījumiem, uz kuriem attiecas [... pants(-i)]:

i) nav mazāks par [1/3 %] no juridiskās personas kopējā globālā apgrozījuma finanšu gadā pirms nodarījuma izdarīšanas gada vai finanšu gadā pirms lēmuma par naudas soda uzlikšanu; vai arī

ii) nav mazāks par summu, kas atbilst [8/24 miljoniem] EUR⁵.

4. Dalībvalstis var paredzēt noteikumus tiem gadījumiem, kad naudas soda apmēru nav iespējams noteikt, balstoties uz juridiskās personas kopējo globālo apgrozījumu finanšu gadā pirms gada, kurā izdarīts nodarījums, vai finanšu gadā pirms lēmuma par naudas soda uzlikšanu.]

⁵ Robežvērtībām vajadzētu būt samērīgām ar fiziskām personām piemērojamo sodu līmeņiem, kas paredzēti konkrētajā leģislatīvajā aktā, un tajās būtu jāņem vērā alternatīvās robežvērtības, kas pieņemtas Direktīvā (ES) 2024/1203 par vides krimināltiesisko aizsardzību un Direktīvā (ES) 2024/1226 par noziedzīgu nodarījumu un sodu noteikšanu attiecībā uz Savienības ierobežojošo pasākumu pārkāpumiem.

G. JURISDIKCIJA

1. Katra dalībvalsts nosaka savu jurisdikciju attiecībā uz noziedzīgiem nodarījumiem, uz kuriem attiecas [... pants(-i)], ja:
 - a) noziedzīgais nodarījums pilnībā vai daļēji izdarīts tās teritorijā;
 - b) noziedzīgais nodarījums izdarīts uz kuģa vai gaisa kuģī, kas reģistrēts attiecīgajā dalībvalstī vai kuģo vai lido ar tās karogu; vai
 - c) pārkāpējs ir tās valstspiederīgais.

2. Dalībvalsts informē Komisiju, ja tā nolemj paplašināt savu jurisdikciju, lai aptvertu vienu vai vairākus noziedzīgos nodarījumus, uz kuriem attiecas [... pants(-i)] un kas veikti ārpus tās teritorijas, ja:
 - a) pārkāpējs ir pastāvīgais iedzīvotājs tās teritorijā;
 - b) nodarījums ir izdarīts tās teritorijā iedibinātas juridiskās personas labā;
 - c) nodarījums ir izdarīts pret vienu vai vairākiem tās valstspiederīgajiem vai pastāvīgajiem iedzīvotājiem; vai

[(...)]

- [3. *Gadījumos, uz kuriem attiecas 1. punkta [...] apakšpunkti, dalībvalstis nodrošina, ka to jurisdikcijas īstenošana nav atkarīga no nosacījuma, ka kriminālvajāšanu var sākt, tikai pamatojoties uz cietušās personas sūdzību vietā, kur noziedzīgais nodarījums ir izdarīts, vai pamatojoties uz oficiālu tās valsts paziņojumu, kurā ir izdarīts noziedzīgais nodarījums.*]

H. NOILGUMA TERMINI⁶

1. Dalībvalstis paredz noilguma termiņu, [kas ir samērīgs ar nodarījuma smagumu un] kas dod iespēju izmeklēt noziedzīgus nodarījumus, uz kuriem attiecas [... pants(-i)], veikt par tiem kriminālvajāšanu, tiesvedību un tos iztiesāt pietiekami ilgu laiku pēc minēto noziedzīgo nodarījumu izdarīšanas, lai pret tiem varētu vērsties iedarbīgi.
- [2. *Šā panta 1. punktā minētais noilguma termiņš ir vismaz [...] gadi no tāda noziedzīgā nodarījuma izdarīšanas, par ko soda ar brīvības atņemšanu, kuras maksimālais termiņš ir vismaz [...] gadi.*
3. *Dalībvalstis paredz noilguma termiņu, kura ilgums ir vismaz [...] gadi no notiesāšanas ar galīgu spriedumu par noziedzīgo nodarījumu, uz kuru attiecas [...] pants; tas dod iespēju panākt šādu sodu izpildi, kuri uzlikti pēc minētās notiesāšanas:*
 - a) *brīvības atņemšanas sods uz vairāk nekā [...] gadu; vai arī*
 - b) *brīvības atņemšanas sods par tādu noziedzīgu nodarījumu, par kuru paredzētais maksimālais brīvības atņemšanas termiņš ir vismaz [...] gadi.*
4. *Atkāpjoties no 2. un 3. punkta, dalībvalstis var noteikt noilguma termiņu, kas ir īsāks nekā [...] gadi, bet nav īsāks kā [...] gadi, ar noteikumu, ka konkrētu darbību gadījumā šādu noilguma termiņu var pārtraukt vai apturēt.]*

⁶ Šajos paraugnoteikumos ietilpst arī šāds paraugapsvērums: “Dalībvalstīm būtu jāparedz noteikumi par noilguma termiņiem, lai tās varētu iedarbīgi apkarot šajā direktīvā minētos noziedzīgos nodarījumus, neskarot valsts noteikumus, kuros nav noteikti noilguma termiņi izmeklēšanai, kriminālvajāšanai un izpildei”.

I. STATISTIKAS DATI

1. Dalībvalstis nodrošina, ka ir ieviesta sistēma, ar ko vāc, sagatavo un izplata pastāvošus, anonimizētus statistikas datus par nodarījumiem, uz kuriem attiecas [... pants(-i)].
- [2. *Neskarot citos Savienības tiesību aktos noteiktos ziņošanas pienākumus, dalībvalstis katru gadu, ja tie ir pieejami centrālajā līmenī, iesniedz Komisijai 1. punktā minētos statistikas datus, tostarp vismaz šādus pastāvošos datus:*
 - a) *tādu noziedzīgo nodarījumu skaits, kurus dalībvalstis reģistrējušas un iztiesājušas;*
 - b) *noraidīto tiesas lietu skaits, tostarp tādu, kas noraidītas sakarā ar attiecīgā noziedzīgā nodarījuma noilguma termiņa beigām;*
 - c) *to fizisko personu skaits, pret kurām uzsākta kriminālvajāšana.]*

[J. APMĀCĪBA

Neskarot tiesu neatkarību un atšķirības tiesu iestāžu organizācijā Savienībā, dalībvalstis veicina specializētu apmācību nodrošināšanu kriminālprocesos un izmeklēšanā iesaistītajiem tiesnešiem, prokuroriem, policijas un tiesu iestāžu darbiniekiem un kompetento iestāžu darbiniekiem šīs direktīvas mērķu aspektā, kas atbilst šādu tiesnešu, prokuroru, policijas un tiesu iestāžu darbinieku un kompetento iestāžu darbinieku funkcijām.]
